

Asia: VN/27731/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Ei lausuttavaa

Ei lausuttavaa -toteaminen

-

Seulonta

Yleiset huomiot seulontamenettelystä

-

Viranomaiset ja tehtävienjako viranomaisten välillä

-

Seulontaviranomaisten toimivaltuudet

-

Seulottavan henkilön läsnäolo seulonnassa

-

Riippumaton perusoikeuksien seurantamekanismi seulontaan ja rajamenettelyyn

-

Henkilötietojen käsittely

Tietosuojavaltuutetun toimisto pitää tärkeänä sitä, että nimetyillä seulontaviranomaisilla ja seulonnan suorittavalla kyseisten viranomaisten henkilöstöllä on asianmukainen tietämys ja koulutus tietosuojasta ja tietosuojaoikeuksien toteuttamisesta. Seulontaprosessin aikana viranomaisen on kyettävä antamaan riittävällä tasolla tiedot henkilötietojen käsittelystä myös haavoittuvassa asemassa olevalle henkilölle, kuten lapselle.

Eurodac-järjestelmä

Eurodac- järjestelmää koskevat muutokset

Tietosuojavaltuutetun toimisto pitää Eurodac- järjestelmää koskevaa ehdotusta hyvänä kyseiseen järjestelmään liittyvää roolitusta selventävänä yhteyspisteen osalta.

Kansainvälistä suojelua koskevat menettelyt

Yleiset huomiot menettelyistä

-

Menettelyn alkuvaiheet

-

Maksuton oikeudellinen neuvonta / oikeusapu hallintomenettelyssä

-

Poikkeukset oikeuteen oleskella Suomen alueella hakemuksen tutkinnan ajan

-

Turvalliset maat

-

Muutoksenhaku (valitusajat, valituskiellot ja tuomioistuinten määräajat)

-

Euroopan unionin kansalaisten kansainvälisen suojelun hakemukset

-

Turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeus

Turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeutta koskeva muutos

-

Pitkään oleskelleiden direktiivin muutos

Pitkään oleskelleiden direktiivin muutos

-

Vastaanotto

Yleiset huomiot liittyen vastaanottoon

-

Vastaanottopalvelujen saaja ja kesto

-

Vastaanottopalvelut (tunnistautuminen, vastaanottoraha, tilapäistä suojelua hakevien terveydenhuolto, vastaanottopalveluista perittävien maksujen takautuva perintä)

-

Vastaanottopalvelujen rajoittaminen ja peruuttaminen (alennettu vastaanottoraha, vastaanottopalvelujen peruuttaminen)

-

Liikkumisvapauden rajoittaminen (maantieteellinen kohdentaminen, liikkumisvapauden rajoittaminen)

-

Ehdotuksen vaikutukset ihmiskaupan uhreihin

-

Ilman huoltajaa olevien lasten edustajajärjestelmä

Edustajajärjestelmään ehdotetut muutokset, vastaanottolaki

-

Edustajajärjestelmään ehdotetut muutokset, kotoutumislaki

-

Terveydenhuoltolaki

Terveydenhuoltolakiin ehdotettu muutos

-

Muut muutokset

Sellaiset muita muutoksia koskevat huomiot, jotka eivät liity edellä esitettyihin teemoihin

-

Esitystä koskevat muut huomiot

Koko esitystä koskevat yleiset huomiot

6Tietosuojavaltuutetun toimisto valvoo Eurodac -asetuksen 1 artiklan 1 kohdan a, b, c ja j alakohdassa säädettyjä tarkoituksia varten suoritettujen henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuutta, mukaan lukien näiden tietojen siirtäminen Eurodaciin.

Tietosuojavaltuutetun toimisto suorittaa joka vuosi 47 artiklan 1 kohdan mukaisesti lainvalvontatarkoituksia varten suoritettua henkilötietojen käsittelyä koskevan tarkastuksen, johon kuuluu myös perustelluista sähköisistä pyynnöistä valitun otoksen analysointi.

Nyt esitettävät muutokset lainsäädäntöön edellyttävät tietosuojavaltuutetun toimistolta aktiivista laillisuusvalvontaa tarkastusten muodossa, sillä järjestelmään rekisteröityjen henkilöiden mahdollisuudet käyttää itse oikeuksiaan rekisterinpitäjää kohtaan ja tuoda esille mahdollisia epäkohtia on heikko.

Kuten tietosuojavaltuutetun toimiston on aiemmin tässä lausunnossa todennut, nyt kyseessä olevan esityksen oikeudenmukaisessa jalkauttamisessa olennaista on menettelyihin osallistuvien viranomaisten mahdollisuus saada koulutusta tehtäviin ja perusoikeuksien toteutumiseen käytännön toiminnassa liittyen. Esimerkiksi EU:n perusoikeusvirasto on kiinnittänyt huomiota siihen, miten sormenjälkien ottamisesta Eurodac-järjestelmään kerrotaan rekisteröidyille ja julkaissut ohjeen, jossa todetaan että virkamiehet pitävän haastavana kattavan tiedon antamista henkilötietojen käsittelystä sormenjälkiä otettaessa.

Ahtonen Tiina
Tietosuojavaltuutetun toimisto